

ΟΙ ΝΟΜΙΖΟΜΕΝΟΙ ΗΛΙΘΙΟΙ

ΔΙΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΙ ΚΑΤΑΣΤΑΝΤΕΣ

Ὁ χρόνος δεικνύει πολλάκις τὸν ἄνδρα, λέγει ῥητόν τι, ὅπερ εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐπιβεβαιούται.

Ἡ ἱστορία τῶν μεγάλων ἀνδρῶν περιέχει πολλὰς σελίδας, ἐν αἷς εὐρίσκομεν τὸ ἐναντίον, καὶ διατιθέμεθα οὕτως, ὡς ὅτε περιεπατοῦμεν ἐν ὠραίῳ τινὶ κήπῳ καὶ ὁ κηπουρὸς ἐδείκνυεν ἡμῖν μεγαλοπρεπὲς ἐξέχον δένδρον μὲ πυκνότατον φύλλωμα καὶ εὐωδίαν ἐκπέμπον, καὶ διηγείτο ἡμῖν, ὅτι ἐφύτευσε μικρὸν σπόρον, ὅστις κατ' ἀρχὰς δὲν ἤθελε νὰ ριζώσῃ, καίτοι τὸ περιεποιεῖτο πολὺ, καὶ ὅτι τέλος τὸ ἀγνώμον φυτὸν μόνον του ἀφῆθεν ἠῤῥησεν αἴφνης καὶ ὑπερέβαλε πάντα τὰ δένδρα τοῦ κήπου του.

Ἐκαστος ἡμῶν ἀποβλέπων εἰς τὸν κύκλον τῶν συσπουδαστῶν του, καὶ ἐρωτῶν ἑαυτὸν, τί ἐγένοντο οὗτοι ἐν τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ, θὰ λάβῃ τὴν αὐτὴν τοῦ κηπουροῦ πείραν. Οὐχὶ ὅλα τὰ ἀγαπητὰ τέκνα τῶν διδασκάλων, ἅτινα προβάλλουσιν ὡς ὑποδείγματα ἐπιμελείας καὶ νοημοσύνης, διατηροῦσιν ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ πρακτικοῦ βίου, ὅ,τι ἐν τῷ σχολείῳ ὑπέσχοντο, καὶ ἀντιστρέφως; ἢ τρικυμία καὶ ἡ πίεσις ἐν τῷ βιωτικῷ σάλῳ ἐνισχύουσί τινας, ὅπως καταστῶσι μεγάλοι ἄνδρες, ἐνῶ ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ οὐδεμίαν παρεῖχον ἐλπίδα. Ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ, ἐν οὐδεμιᾷ ἐποχῇ, ἐν οὐδενὶ επαγγέλματι ἔλειψαν ἐκεῖνοι οἱ χονδροκέφαλοι καὶ ἀδιόρθωτοι, οἵτινες ἐπὶ τινὰ χρόνον οὐδὲν ἄλλο παρεσκεύαζον, εἰμὴ φροντίδας καὶ ἀνησυχίας, ἀλλ' ἔπειτα διὰ μιᾶς, ὡς ὑπὸ ἀκτίνος μεγαλοφυίας πληγέντες, ἠγέρθησαν ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ὑπερέβαλον ἐν βραχεῖ πάντας τοὺς συσπουδαστάς των.

Γνωρίζομεν π.χ. πολιτικὸν ἄνδρα διάσημον ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς οὗ τὰς γνώμας προσβλέπουσιν ἔθνη, καὶ ἐν ταῖς χερσὶ του διασταυροῦνται τρόπον τινὰ τὰ νήματα τῶν πολιτικῶν σχέσεων ὄλο-

κλήρων ἐθνῶν, τὸν ὁποῖον οἱ ἀντίπαλοί του ἀναγνωρίζουσιν ὡς τὸν ἱκανώτατον, καὶ ὅμως ὁ μέγας οὗτος τοῦ αἰῶνος ἀνὴρ μετὰ ἀνειμένον βίον παρουσιασθεὶς εἰς ἐξετάσεις οὐδαμῶς ἱκανοποίησε τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καθηγητῶν του. Ὁ περίφημος χημικὸς Ἰουστίνος Λέβιγ (Justus von Liebig) ὡς μαθητὴς πολὺ ὀλίγον νύ-χαρίστησε τοὺς διδασκάλους του, ὁ δὲ Γοδοφρίδος Αὐγουστος Βούργερ (Gottfried August Bürger) ὅστις ὡς ποιητὴς ἐκτίησάτο μεγίστην φήμην, ὡς παῖς ἐσπόμενος τὸν ἰδρῶτα ἐκ τοῦ προσώπου του μανθάνων τοὺς κανόνας τῆς Γραμματικῆς, καὶ οὐδεμίαν ἐπίοι προόδοι, οἷάν τις παρ' αὐτοῦ προσεδόκα.

Ὁ Λινναῖος ὁ μέγας φυσιολόγος ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του, ἄπορον χωρίου τινὸς ἱερέα, τοιοῦτον πιστοποιητικὸν ἐκ τοῦ Γυμνασίου, ὥστε οὗτος ἀπεφάσισε νὰ τὸν διδάξῃ τὴν τέχνην τοῦ ὑποδηματοποιοῦ καὶ μόνον διὰ τῆς παρεμβάσεως ὄξνουστάτου ἱατροῦ ἀπετράπη.

Ἡ ἱστορία τῆς Φιλολογίας, τῆς Τέχνης καὶ Ἐπιστήμης παρέχει ἡμῖν πλείω παραδείγματα, ὁ δὲ Σαμ. Σμιλέσιος ἀναφέρει πληθὺν τοιούτων ἐξ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, ὧν τινὰ παρατιθέμεθα ἐνταῦθα.

Ὁ Οὐάλτερ Σκῳττ, οὗτινος τὰ μυθιστορήματα μετεφράσθησαν εἰς πάσας τοῦ πολιτισμένου κόσμου τὰς γλώσσας, ἐθεωρεῖτο ἐν τῷ σχολείῳ ὡς βλάξ, καὶ πρὸς πᾶν ἄλλο ἱκανὸς ἢ πρὸς τὸ μανθάνειν γράμματα· ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου ὁ καθηγητῆς Δόλσελ (Dolzell) τῷ εἶπε φανερά, ὅτι διέρχεται τὸν καιρὸν του ἐπὶ ματαίῳ, διότι οὐδὲν θὰ κατορθώσῃ. Ὁ περίφημος Swift ὡς γνωστὸν εἶς τῶν εὐφροσυνῶν σατυρικῶν καὶ πολιτικῶν συγγραφέων τῆς Ἀγγλίας, ἀπέτυχεν εἰς τὰς ἐξετάσεις του ἐν Δουβλίῳ καὶ μόνον ἕνεκα ἰδιαιτέρας εὐνοίας ἔλαβε σύστασιν τινὰ εἰς Ὁξφόρδην. Ὁ διαπρεπὴς κωμωδοποιὸς καὶ κοινοβουλευτικὸς ῥήτωρ Σέριδαν ἐδείκνυσεν ἐν τῷ σχολείῳ τόσον ὀλίγον νοῦν πρὸς τὴν μάθησιν, ὥστε οἱ διδάσκαλοί του ἦσαν ἀπηλπισμένοι. Ὁ Ὀλιβιέρος Γολδσμῖθ ὁ ποιητὴς καὶ ἱστορικός, ἔλεγε περὶ ἑαυτοῦ ὅτι ἦτο ὡς φυτὸν, ὅπερ ἀνθεῖ ἀργά. Καὶ ὁ Βούρν (Burns) ἦτο ὡς ὁ παῖς βραδύς καὶ μόνον εἰς ἀγῶνας καὶ τὰ γυμνάσια δεξιώτατος. Περὶ δὲ τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ Ἀλφιέρη γινώσκουμεν ὅτι ὡς ἀδιόρ-

θωτος κεφαλή ἐγκατέλιπε τὸ Γυμνάσιον, καὶ ἤρξατο νὰ σπουδά-
ζη ἐπιτυχῶς, ὅτε περιηγήθη τὸ πλεῖστον τῆς Εὐρώπης.

Ὁ Νεύτων ὁ μέγας φυσικός, μαθηματικός καὶ ἀστρονόμος ἐπὶ
πολὸν χρόνον ὡς μαθητὴς ἦτο ὁ τελευταῖος ἐπὶ τοῦ προτελευταί-
ου θρανίου. Μόνον δὲ ὅτε ποτὲ ὁ ὑπὲρ αὐτοῦ καθήμενος γείτων
ἐμπράκτως τὸν κατεφρόνησεν, ἐξηγέρθη τὴ αἴσθημά του καὶ ἔκτο-
τε ἐπὶ τοσοῦτον ἐστενωχώρηθη, ὥστε ἐν βραχεῖ διαστήματι ἐγένετο
πρῶτος τῆς τάξεως.

Ὁ Ὀγάρθος ὁ καὶ σήμερον πολὺ ἐπαινούμενος Ζωγράφος καὶ
χαλκογράφος, οὐτινος τὰ διχράμματα ἀληθῶς δύνανται νὰ ὀνο-
μασθῶσιν εὐφυᾶ, ἐν τῷ σχολείῳ ἦτο πολὺ δυσμαθὴς καὶ ἡ παί-
δευσις αὐτοῦ καθ' ὅλον του τὸν βίον ἔμεινε σμικροτάτη, μόλις δὲ
κατῶρθωσε νὰ ὀρθογραφῇ. Καὶ ὅμως ἐν ταῖς εἰκόσιν αὐτοῦ ἐδημιούρ-
γησεν ἀληθὲς μνημεῖον τοῦ χαρακτῆρος, τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ πνεύ-
ματος τῆς ἐποχῆς του, ὅπερ ἀκόμη ἐπὶ μακρὸν θὰ χρησιμεύσῃ εἰς
τοὺς ζωγράφους ὡς ὑπόδειγμα τῆς περὶ τὴν ζωγραφικὴν σπουδῆς.

Ναπολέον ὁ Βονοπάρτης καὶ ὁ Οὐέλινγκτων ἦσαν ἐπίσης ὡς
παῖδες χονδροκέφαλοι κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, καὶ ὁ Ῥοβέρτος
Κλίβε ὁ περίφημος στρατηγὸς καὶ θεμελιωτὴς τῆς Βρεττανικῆς
κυριαρχίας ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς Ἰνδίαῖς, ἐν τῇ νεότητί του ἐδει-
κνύετο πνευματικῶς περιορισμένος, καὶ τόσῳ ἀγροῖκος, ὥστε οἱ
γονεῖς του ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς Μαδράς, ἵνα ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ.
Ὁ Ὀδυσσεὺς Γράντ, ὁ πρόεδρος τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἀπέ-
σπασε πολλὰ δάκρυα ἐκ τῆς μητρὸς του, διότι ὡς παῖς ἦτο καὶ
ἀνόητος καὶ ἀδέξις, καὶ ὁ περίφημος Ἀμερικανὸς στρατηγὸς Στέ-
νεκς Ἰάξων ἦτο γνωστὸς ἐν τῇ νεότητί του ὡς βραδυνοῦστατος.

Πολλὰ τοιαῦτα ἄλλα παραδείγματα ἡδυνάμεθα νὰ παραγά-
γωμεν πρὸς στήριξιν τῶν λόγων μας, ὅτι οἱ διδάσκαλοι καὶ αὐ-
τοὶ πολλάκις οἱ γονεῖς παραγνωρίζουσι τὴν ἀξίαν τῶν ὑπ' αὐτῶν
παιδευομένων, καὶ ὅτι ἐν τῷ πρακτικῷ οἱ ὡς ἡλίθιοι κατὰ τὴν
νεότητά των νομισθέντες ἐγένοντο μέγιστοι ἄνδρες.

ΕΜ. ΓΑΛΑΝΗΣ.